

Sammanträdestid	11.3.2019 kl. 16:00 – 20.15.
Sammanträdesplats	Kommunkansliet
Beslutande	Jansson Harry, ordförande, Aaltonen Carina, vice ordförande, Boedeker Tomas, Eriksson Peggy, Eriksson Roger, Hambrudd Annika, Milestad-Styrström Suzanne.
Frånvarande	
Övriga närvarande	Nordberg Mika, kommunfullmäktiges ordförande, Eriksson John, kommundirektör, Josefsson Emilia, tf. kommunsekreterare, sekreterare, Gottberg Karolina, Lindström Bjarne, Larsson Mikael, bygg- och energiteamet ÅLR, § 33, kl. 16.00 – 16.50, Nordin Magnus, teknisk chef, §§ 35-36, kl. 17.45-18.00, Strandvik Jesper, personalchef, § 37, kl. 18.00-18.25.
Paragrafer	§§ 32-49
	Jomala den 11 mars 2019 Harry Jansson Emilia Josefsson
Protokolljustering	Jomala den 11 mars 2019 Carina Aaltonen Suzanne Milestad-Styrström
Protokollet framlagt till påseende	Kommunkansliet i Jomala den 14 mars 2019 Tf. kommunsekreterare Emilia Josefsson
Utdragets riktighet bestyrker	Jomala / 201_ _____

Sammanträdestid	11.3.2019 kl. 16:00
Sammanträdesplats	Kommunkansliet

Ärenden:

32 §	Sammanträdet konstituerande	1
33 §	Anmälningsärenden	2
34 §	Anhållan om detaljplaneändring för fastigheterna 3:77, 3:65, 3:47, 3:112, 3:103, 3:94, 3:93, 3:46 och 3:104 i Kungsö by	3
35 §	Överskridningar i bokslut 2018.....	6
36 §	Investeringar, överföring av medel till 2019	7
37 §	Lokal lönejusteringspott.....	8
38 §	Lagförslag om fördelning av kompensation till kommunerna 2019 och lagförslag om stöd till kommunernas it-samordning, utlåtande	11
39 §	Lagförslag om socialvård, lagförslag om yrkesutbildade personer inom socialvården och lagförslag om klienthandlingar inom socialvården , utlåtande.....	13
40 §	Lagförslag om äldrelag för Åland, utlåtande	24
41 §	Betänkande om landskapets offentlighetslagstiftning, utlåtande	28
42 §	Riktlinjer för representation, ändring	31
43 §	Utbildningsplan 2019.....	32
44 §	Friskvårdsprogram 2019	34
45 §	Biblioteks- och kulturchef.....	35
46 §	Lantbrukssekreterare	36
47 §	Tillsättande av arbetsgrupp, skolfrågor	37
48 §	Inrättande av befattning som aktivitetskoordinator.....	38
49 §	Sammanträdet avslutande	40

32 §

SAMMANTRÄDETS KONSTITUERANDE

SAMMANTRÄDETS ÖPPNANDE

Sammanträdet inleds kl. 16.00.

SAMMANKALLNING OCH BESLUTFÖRHET

Kommunstyrelsen konstaterar att sammanträdet är lagligen sammankallat och beslutfört.

PROTOKOLLJUSTERING

Till protokolljusterare utses Suzanne Milestad-Styrström och Carina Aaltonen.

FÖREDRAGNINGSLISTAN

Föredragningslistan godkänns enhälligt oförändrad.

33 §

ANMÄLNINGSÄRENDEN

1. Information och diskussion om fysisk strukturutveckling och geografiska informationssystem med Karolina Gottberg, Bjarne Lindström och Mikael Larsson från bygg- och energiteamet vid Ålands landskapsregerings infrastrukturavdelning.
2. Ålands landskapsregering har 1.2.2019 inkommit med beslut gällande temporärt stöd för driftskostnader för medborgarinstitutet 2019.
3. Hammarlands kommunstyrelse har 8.2.2019 meddelat att anbudstiden för försäljning av två andelar i Oasen boende- och vårdcenter k.f. förlängs till 1.4.2019.
4. Ålands Omsorgsförbund k.f. har 27.2.2019 inkommit med protokoll från senaste förbundsfullmäktigemöte 31.1.2019.
5. Barnomsorgschefen har 28.2.2019 informerat om barnomsorgssituationen inför hösten 2019.
6. Rektor och vice rektor har 4.3.2019 redogjort för användandet av plasttallrikar i Jomalas lågstadieskolor.
7. Högsta domstolen har 5.3.2019 givit sitt utlåtande gällande Ålands lagtings beslut av 23.11.2018 om antagande av landskapslag om en reform av kommunstrukturen på Åland och om antagande av kommunstrukturlag för Åland.
8. Kommunen har 7.3.2019 fått ta del av Ålands landskapsregerings beslut av 28.2.2019 gällande ansökan om samarbetsstöd för gemensamt ekonomisystem för den kommunala sektorn.

BESLUT:

Antecknas till kännedom.

34 §

**ANHÅLLAN OM DETALJPLANEÄNDRING FÖR FASTIGHET-
ERNA 3:77, 3:65, 3:47, 3:112, 3:103, 3:94, 3:93, 3:46 OCH 3:104 I
KUNGSÖ BY**

KST § 144/19.06.2017:

Ägarna till fastigheterna Smultronudden 3:77, Solstrand 3:65, Saltkråkan 3:47, Lillebo 3:112, Vargen 3:103, Västerväg 3:94, Björkebo 3:93, Bautalid 3:46 och Vesterstrand 3:104 i Kungsö by har 8.5.2017 inkommit med en anhållan om detaljplaneändring. Syftet med detaljplaneändringen är att dela fastigheterna. Sökandena anhåller även om att detaljplaneändringen utförs av den externa planläggaren Ursula Koponen. Anhållan om detaljplaneändring, enligt bilaga:

./. Bilaga A – KST § 144

Planläggaren har inkommit med ett utlåtande över anhållan om detaljplaneering för ovan nämnda fastigheter. Planläggaren lyfter i sitt utlåtande fram att en detaljplaneändring i enlighet med anhållan förordas eftersom en tillräckligt stor helhet har ansökt om förtätning av området. I och med detaljplaneändringen utreds och fördelas nya tomter rättvist mellan de fastigheter som styckats från stomfastigheterna 3:13 och 3:33. Avslutningsvis förordas att extern planläggare Ursula Koponen utför detaljplaneändringen. Planläggarens utlåtande, enligt bilaga:

./. Bilaga B – KST § 144

Det kan dock konstateras att gatufrågan ännu inte är löst med markägarna i området.

Planläggaren är inkallad som sakkunnig.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar återremittera ärendet för att utreda gatufrågan.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

KST § 148/19.6.2018:

Mörstigens väglag i Kungsö har nu meddelat att de ombesörjer ombyggnad av Möstigen i Kungsö till kommunal standard och att de till fullo står för alla kostnader som uppkommer i samband med ombyggnad av gatan. Meddelande från väglaget och preliminära gaturitningar över föreslagen gata, enligt bilaga:

./. Bilaga C – KST § 148

Innan ombyggnation av gatan inleds bör dock detaljplaneändringen göras och gatuområdet för Möstigen bör inkluderas i detaljplaneändringen. Vid framtagandet av detaljplaneändringen bör även likabehandlingen i området

ses över och vid behov utöka detaljplaneändringens omfattning. När detaljplaneändringen är antagen kan gaturitningar tas fram av Mörstigens väglag i Kungsö för godkännande och antagande av kommunen.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar, under förutsättning att markägarna åtar sig att stå för planläggningskostnaderna och gatukostnaderna, godkänna anhållan om detaljplaneändring för fastigheterna 3:77, 3:65, 3:47, 3:112, 3:103, 3:94, 3:93, 3:46 och 3:104 i Kungsö by enligt Bilaga A med tillägget att gatuområdet för Möstigen ska inkluderas i detaljplaneändringen. Vid framtagandet av detaljplaneändringen bör även likabehandlingen i området ses över och vid behov utöka detaljplaneändringens omfattning. Kommunstyrelsen beslutar vidare godkänna att detaljplaneändringen görs av Ursula Koponen och i enlighet med gällande planläggningstaxor faktureras markägaren för den tid som Jomala kommuns planläggare använder för konsultation i planprocessen.

En förutsättning är även att markanvändningsavtal och föravtal ingås med kommunen.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

KST § 34/11.3.2019:

Extern planläggare Ursula Koponen har uppgjort förslag till detaljplaneändring för del av kvarter 4186 och gatuområde i Kungsö by jämte beskrivning av den 7 november 2018, enligt bilaga:

./.
Bilaga D – KST § 34

Kommunens planläggare har 26.2.2019 meddelat att hon inte har några invändningar mot förslaget.

Enligt 31 § 2 mom. plan- och bygglagen ska meddelande om att planförslaget ska ställas ut senast sju dagar före utställningen sändas per brev till kommuner som berörs av förslaget samt till markägare och andra av kommunen kända innehavare av mark inom planområdet. Ett meddelande behöver dock inte sändas om personerna i fråga har godkänt planen.

Anläggandet av kommunalteknik i området så som gatan ska hanteras genom att avtal om anläggande av gata ingås med berörda markägare senast i samband med att gaturitningar antas.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar godkänna förslaget till detaljplaneändring för del av kvarter 4186 och gatuområden i Kungsö by jämte beskrivning av den 7 november 2018 enligt Bilaga D och framlägger förslaget till allmänt påseende under 30 dagar.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

35 §

ÖVERSKRIDNINGAR I BOKSLUT 2018

KST § 35/11.3.2019:

Bokslutet för 2018 börjar bli färdigt. Ekonomikansliet har sett över eventuella budgetöverskridningar i bokslutet för 2018.

Förvaltningarna har befogenhet att fritt omdisponera medel mellan anslagen inom egen driftsram. Det innebär att överskridningar av vissa anslag täcks av underskridningar inom andra.

Tekniska förvaltningen ser ut att överskrida budget med cirka 72 000 euro vilket beror på höga plognings- och underhållskostnader av gator och vägar (26 000 euro), renovering av en lägenhet i Allégården (4 000 euro), underhålls- och renhållningskostnader för fastigheterna och el- och värmeproblem vid Österkulla daghem (14 600 euro). Vid Rönngården har även där renhållningskostnaderna ökat samtidigt som tvätt-, värme- och köksmaskiner har havererat. Ytterligare har intäkter för tomma hyreslägenheter uteblivit (sammanlagt för Rönngården 21 000 euro). I och med en pensionsavgång har man haft en parallellgående Serviceman vilket inte var budgeterat (6 500 euro).

Räddningsförvaltningen förväntas hålla sig inom budget efter att slutregleringen för gemensamma tjänstemän, gemensam nämnd och beredskapsfunktionen gjorts.

Byggförvaltningen överskriden med cirka 3 000 euro vilket beror på mer utbetalade arvoden och löner än budgeterat.

./.

Utfall, enligt bilaga:
Bilaga A – KST § 35

Noterbart är också att kommunen totalt sett redovisar ett överskott för perioden. Detta beror på att driftskostnaderna är väsentligt lägre än planerat.

Teknisk chef är inkallad som sakkunnig.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar föreslå för kommunfullmäktige att budgetöverskridningarna enligt Bilaga A godkänns.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

36 §

INVESTERINGAR, ÖVERFÖRING AV MEDEL TILL 2019

KST § 36/11.3.2019:

I budget 2018 beviljades investeringsanslag som inte till fullo hunnit nyttjas under året. Totalt budgeterades 7 324 014 euro netto för investeringar under 2018 och utfallet blev 2 220 777 euro. Totalt föreslås investeringar om 4 895 272 euro att överflyttas till investeringsbudget 2019 varav 20 000 euro extra äskas till anslag 86111 *Raststuga Prästgården by*, enligt bilaga: Bilaga A – KST § 36

./.

Teknisk chef är inkallad som sakkunnig.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar föreslå för fullmäktige att 2018 års outnyttjade investeringsanslag enligt Bilaga A överförs till investeringsbudget 2019 samt att anslag 86111 *Raststuga Prästgården by* tilldelas 20 000 euro utöver de outnyttjade 65 808 euro för att projektet ska fortlöpa utan störningar.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

37 §

LOKAL LÖNEJUSTERINGSPOTT

KST § 37/11.3.2019:

I enlighet med det allmänna tjänste- och arbetskollektivavtalet (AKTA) samt det kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet för teknisk sektor (TS) 2018-2019 ska arbetsgivarna fördela en lokal justeringspott om 1,2 procent av lönesumman.

När den lokala justeringspotten inom AKTA fördelas är syftet först och främst att vidareutveckla de lokala lönesystemen, rätta till lokala missförhållanden i lönerna och stödja resultatfrämjande omorganiseringar av verksamheten och uppgifterna. Samtidigt bör man se till att lönenivån för personer i lednings- och chefsställning och för andra som står utanför lönesättningen står i rätt förhållande till de underställdas löner eller till lönerna i jämförbara grupper. Det totala beloppet om 1,2 procent av lönesumman inom AKTA som ska fördelas beräknas medföra lönejusteringar till totalbeloppet 5 219 euro per månad.

Den lokala justeringspotten inom TS används för höjning av uppgiftsrelaterade löner utgående från det lokala värderingssystemet för den uppgiftsrelaterade lönen och för individuella tillägg utgående från det lokala värderingssystemet för individuella tillägg. Det totala beloppet om 1,2 procent av lönesumman inom TS som ska fördelas beräknas medföra lönejusteringar till totalbeloppet 477 euro per månad.

Med detta som bakgrund har förvaltningscheferna inom Jomala kommun begärts att gå igenom befintliga arbetsvärderingar samt uppgiftsbeskrivningar. Parallellt med detta har en kartläggning av de uppgiftsrelaterade lönerna i kommunen utförts. Vid bestämning av den uppgiftsrelaterade lönen ska de uppgiftsrelaterade lönerna stå i sådan proportion till varandra som arbetets svårighetsgrad förutsätter.

Förslag till fördelning av justeringspotten inom AKTA

	Nuvarande lön	Justerad lön
Barnträdgårdslärare	2 615,98	2 665,98
Administrativ föreståndare	2 956,19	3 006,19
Barnomsorgschef	3 264,93	3 314,93

Med beaktande av krav på utbildning och arbetets svårighetsgrad samt förhållandet till de övriga lönenivåerna inom kommunen föreslås justeringspotten användas till en justering av barnträdgårdslärares löner. Motsvarande justering görs också för tjänsterna administrativ föreståndare samt barnomsorgschef så att lönesättningen fortsättningsvis står i rätt proportion.

	Nuvarande lön	Justerad lön
Kock daghem (större enhet)	2 194,61	2 244,61
Kock daghem (mindre enhet)	2 170,44	2 200,44

Kock Vikingaåsen	2 149,73	2 200,44
Köksbiträde	varierar	2 008,28

Med beaktande av krav på utbildning och arbetets svårighetsgrad samt förhållandet till de övriga lönenivåerna inom kommunen föreslås justeringspotten användas till en justering av kockarnas löner på daghem samt Vikingaåsens skola. Köksbiträdenas uppgiftsrelaterade löner är idag på olika belopp därav föreslås en harmonisering.

	Nuvarande lön	Justerad lön
Äldreomsorgsledare	3 037,69	3 085,18
Byråsekreterare (soc)	2 300,99	2 347,21

Med beaktande av krav på utbildning och arbetets svårighetsgrad samt förhållandet till de övriga lönenivåerna inom kommunen föreslås justeringspotten användas till en justering av lön för äldreomsorgsledare.

Lönen för byråsekreterare inom social förvaltning är idag lägre än övriga löner för byråsekreterare i kommunen. Med beaktande av arbetets svårighetsgrad samt förändringar i uppgifterna över tid föreslås att justeringspotten används till harmonisering av lönen så att den uppgår till samma belopp som övriga byråsekreterare.

Allmän justering AKTA

Efter verkställande av nämnda justeringar återstår en pott om cirka 0,67 procent av den totala lönesumman att fördela. Denna pott föreslås användas till en allmän lönejustering på samtliga löner även de justerade och på så sätt stärka lönerna inom Jomala kommun i förhållande till andra arbetsgivare.

Förslag till fördelning av justeringspotten inom TS

	Nuvarande lön	Justerad lön
Räddningschef	3 340,11	3 400,11

Med beaktande av arbetets svårighetsgrad samt förändringar i uppgifterna över tid föreslås att justeringspotten används till en justering av lön för räddningschef.

Allmän justering TS

Efter verkställande av nämnda justeringar återstår en pott om cirka 1,05 procent av den totala lönesumman att fördela. Denna pott föreslås användas till en allmän lönejustering på samtliga löner även de justerade och på så sätt stärka lönerna inom Jomala kommun i förhållande till andra arbetsgivare.

Användning av och förhandlingar om den lokala justeringspotten

Innan den lokala justeringspotten fördelas ska arbetsgivarens och huvudavtalsorganisationernas representanter förhandla om användningen av den lokala justeringspotten. Målet för förhandlingarna är att ge personalen faktiska påverkningsmöjligheter och att i mån av möjlighet uppnå samförstånd genom att höra förhandlingsparterna på lika villkor. Förslaget till fördelning av den lokala justeringspotten kommer således att vara föremål för förhandling. Om samförstånd inte kan nås beslutar arbetsgivaren om användningen av den lokala justeringspotten för höjning av uppgiftsrelaterade löner och/eller för individuella tillägg eller motsvarande förhöjningar. Om den kommunala arbetsgivaren inte har sammankallat parterna för lokala förhandlingar vid fördelningen av den lokala justeringspotten och om arbetstagarparten inte i efterhand godkänner arbetsgivarens ensidiga beslut om fördelningen ska potten fördelas som en allmän förhöjning åt alla anställda i kommunen.

Arbetarskyddskommissionen omfattade vid sitt möte 26.2.2019 förslaget till lokal lönejusteringspott.

Personalchefen är kallad som sakkunnig.

Personalchefen förordar:

Personalchefen förordar att kommunstyrelsen ger kommundirektören och personalchefen mandat att förhandla med huvudavtalsorganisationerna med detta förslag som utgångsläge. Personalchefen förordar vidare att det förhandlingsresultat som uppnås fastställs av kommundirektören. Om samförstånd inte kan uppnås i förhandlingarna förordar personalchefen att arbetsgivaren beslutar om fördelningen av den lokala justeringspotten enligt förslaget som nämnts i denna beredning.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar befullmäktiga kommundirektören och personalchefen att förhandla med huvudavtalsorganisationerna med beredningen ovan som utgångsläge. Kommundirektören befullmäktigas även att fastställa fördelningen av den lokala justeringspotten om samförstånd nås i förhandlingarna. Om samförstånd inte kan nås ska fördelningen ske i enlighet med fördelningsförslaget.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

38 §

**LAGFÖRSLAG OM FÖRDELNING AV KOMPENSATION TILL
KOMMUNERNA 2019 OCH LAGFÖRSLAG OM STÖD TILL
KOMMUNERNAS IT-SAMORDNING, UTLÅTANDE**

KST § 38/11.3.2019:

Ålands landskapsregering har 15.2.2019 inkommit med en begäran om utlå-
tande över lagförslag om fördelning av kompensation till kommunerna
2019 (ÅLR 2019/1393) och lagförslag om stöd till kommunernas it-
samordning (ÅLR 2019/1394). Utlåtandena ska vara inlämnade senast
22.3.2019. Den totala kompensationen till kommunerna uppgår till 1,8 mil-
joner euro där 1,3 miljoner euro utgör kompensation för konkurrenskrafts-
paketet, 200 000 euro utgör kompensation för skatteåtgärder och 300 000
euro utgör stöd för IT-samordning.

Lagförslagen har delgetts kommunstyrelsen på kommunens intranät
6.3.2019.

Lagförslag om fördelning av kompensation till kommunerna 2019

Enligt lagförslaget ska Jomala kommun 2019 erhålla totalt 188 497,35 euro
i kompensation från landskapet, där 30 687,83 euro utgör kompensation för
skatteåtgärder och 157 809,52 euro utgör kompensation för konkurrens-
kraftspaketet. Mycket tyder på att dessa kompensationer väsentligt under-
stiger de verkliga skatteintäktsminskningar kommunen fått p.g.a. skatteåtgärder
och konkurrenskraftspaketet. Som jämförelse kan nämnas att Jomala
kommun 2018 erhöll 571 997,51 euro mindre än prognostiserat i kommunal
förvärvsinkomstskatt medan den av landskapet utbetalda kompensationen
2018 endast uppgick till 161 761,91 euro (totalt 410 235,60 euro lägre
inkomster). Det finns ingenting som tyder på att skatteintäktsminskningen
p.g.a. vidtagna skatteåtgärder och konkurrenskraftspaketet skulle vara
mindre 2019. Den tidigare argumenteringen att samfundsskatterna i stället
skulle öka p.g.a. konkurrenskraftspaketet kan även avfärdas direkt då t.ex.
Jomala kommun fick 420 423,71 euro mindre än prognostiserat i samfunds-
skatter 2018.

I och med att de skatteintäktsminskningar kommunerna bevisligen fått
p.g.a. vidtagna skatteåtgärder och konkurrenskraftspaketet väsentligt övers-
tigger den kompensation landskapet gett 2018 och planerar att ge kommu-
nerna 2019 måste kompensationen, med hänvisning till finansieringsprinci-
pen, höjas. Med tanke på att landskapet även bland annat p.g.a. den skatte-
växling som skett mellan kommunalbeskattningen och statsbeskattningen
fått en större klumpsumma än beräknat 2018 är det inte mer än skäligt att
kompensationen till kommunerna höjs. Det kan ju inte vara tanken att land-
skapet ska sko sig på kommunernas bekostnad. Denna argumentering blir
än mer prekär med tanke på de väsentliga inbesparingar i landskapsandelar
som verkställdes 2018 och fortgår 2019 som lett till en försämrad kommunal
ekonomi. Enbart Jomala kommun beräknas få 1 161 672 euro (26,57 %)

mindre i landskapsandelar 2019 jämfört med 2017 ifall övergångssystemet och de tillfälliga kompensationerna som bland annat nu är aktuella inte beaktas.

Lagförslag om stöd till kommunernas it-samordning

I grunden är det positivt att landskapet genom lagförslaget utvidgar kommunernas möjligheter att erhålla stöd för it-samordning. Till denna del och i övrigt finns inget att invända mot lagförslaget. Det finns stora behov av en it-utveckling inom det offentliga Åland. För att en effektiv it-utveckling ska kunna ske måste dock även arkiveringsfrågan få en slutlig lösning.

Det som däremot kan ifrågasättas är att landskapet motiverar stödet för it-samordning om 300 000 euro 2019 med att det ska ses som en kompensation för vidtagna skatteåtgärder och konkurrenskraftspaketet som väsentligt sänkt kommunernas skatteintäkter. Om så är fallet ska inte stödet villkoras utan en ren kompensation om 300 000 euro borde utgå direkt till kommunerna.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar inlämna det som framkommer ovan så som utlåtande till Ålands landskapsregering gällande lagförslaget om fördelning av kompensation till kommunerna 2019 och lagförslaget om stöd till kommunernas it-samordning.

Jäv:

Kommunfullmäktiges ordförande Mika Nordberg anmäler godkänt jäv och deltar inte i ärendets behandling.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

39 §

**LAGFÖRSLAG OM SOCIALVÅRD, LAGFÖRSLAG OM YRKES-
UTBILDADE PERSONER INOM SOCIALVÅRDEN OCH LAG-
FÖRSLAG OM KLIENTHANDLINGAR INOM SOCIALVÅRDEN ,
UTLÅTANDE**

KST § 39/11.3.2019:

Ålands landskapsregering har 17.1.2019 inkommit med begäran om utlå-
tande över lagförslag till landskapslag om socialvård (ÅLR 2019/407), lag-
förslag om yrkesutbildade personer inom socialvården (ÅLR 2019/408) och
lagförslag om klienthandlingar inom socialvården (ÅLR 2019/393). Svar
begärdes till 27.2.2019. Kommunstyrelsen beslöt genom § 30/4.2.2019 att
begära anstånd med svarstiden till 12.3.2019, vilket senare beviljades av
landskapsregeringen.

Lagförslagen har delgetts kommunstyrelsen på kommunens intranät
6.3.2019.

Allmänna synpunkter

Inledningsvis kan framhållas att behovet av ny lagstiftning inom socialsek-
torn på Åland är väsentligt och föreslagen revidering i stort välkommen
speciellt med tanke på rättssäkerheten för individer. Däremot borde kom-
munerna ha involverats mycket tidigare i lagstiftningsarbetet speciellt vad
gäller ekonomiska konsekvensbedömningar, organisationsfrågor samt
gränsdragningsproblematik gentemot hälso- och sjukvården samt primär-
kommunerna. Finland införde efter mycket mer omfattande utredningar till-
sammans med kommunerna motsvarande revidering av sociallagstiftningen
redan 2015. I Finland har däremot socialvården samt hälso- och sjukvården
samma huvudmän, varvid gränsdragningsproblematiken blir än mer
påträngande på Åland, speciellt efter att Kommunernas socialtjänst (KST)
bildats.

Hänvisande till strukturreformen KST, som enligt gällande lag ska träda i
kraft senast 1.1.2021, vore det för socialvården som helhet även det mest
ändamålsenliga att först verkställa KST och därefter låta de nya socialla-
garna träda ikraft året efter, d.v.s. 1.1.2022. På detta sätt ges den nya orga-
nisationen KST möjlighet att förbereda sig för implementeringen av lagar-
na. För att undvika situationen att primärkommunerna hamnar på att i
skyndsam ordning omstrukturera sina socialförvaltningar och ändra kom-
munala samarbetsavtal på området för enbart ett år borde åtminstone ikraft-
trädandet för lagstiftningspaketet skjutas upp tills 1.1.2021 då KST bildas.
Om detta inte görs finns, utöver ineffektivitetsaspekter, en uppenbar risk att
primärkommunerna anställer fler personer inom området som sedan blir
övertaliga när KST bildas eller leder till en överdimensionering av personal
i KST. Utgående från rekryteringsproblemen av behörig personal i sektorn,
kostnadsaspekter och hur en offentlig arbetsgivare bör agera måste detta an-
ses mycket beklämmande.

Föreliggande socialvårdslagstiftningspaket utgår strukturmässigt också från ett större befolkningsunderlag om minst 20 000 invånare (eftersom det i grunden är det finska lagpaketet). Detta ger en tydlig anvisning om att förutsättningen för att genomföra lagarna kräver ett KST på plats innan lagarna kan träda i kraft. Främsta orsaken är att en arbetsfördelning på socialarbets olika områden måste ske som kräver ett visst antal tjänsteinnehavare per område (så som utkomststöd, handikapps-service, barnskydd, familjerätt). Det handlar bl.a. om det ökade kravet på dokumentation i klientprocesserna, införande av skild kontaktperson och skild handläggare för alla klienter. Formaliserad klientdokumentation enligt Kanta som i Finland utreds också för närvarande på Åland, vilket även det bör koordineras med socialvårdslagstiftningsrevideringen.

Sammanfattningsvis är behovet av ny lagstiftning inom socialsektorn på Åland väsentligt och föreslagen revidering i stort välkommen. Däremot måste revideringen av socialvårdslagstiftningen koordineras med KST-processen och bildandet av KST som enligt lag ska ske senast 1.1.2021. Med tanke på de utökade kraven speciellt vad gäller förebyggande arbete, uppgiftsfördelning och klientdokumentering som förutsätter nyrekryteringar, omstruktureringar och nya datasystem kan det inte ens anses realistiskt att verkställa lagstiftningen till det föreslagna ikraftträdelsedatumet 1.1.2020.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt lagförslagen beräknas den totala kostnadsökningen i och med socialvårdslagstiftningspaketet uppgå till totalt 265 100 euro per år för alla kommuner på Åland. Den beräknande merkostnaden om 265 100 euro utgör endast 0,3 % av den totala kostnadsmassan om 87 034 000 euro för hela socialsektorn på Åland 2017. Ifall utgångspunkten är att landskapet ska kompensera kommunerna genom befintligt landskapsandelssystem leder detta till en kompensation om totalt 32 000 euro per år för alla kommuner att dela på (12,5 % av merkostnaderna enligt gällande landskapsandelslagstiftning). Kostnadsberäkningarna i lagförslagen innehåller grova underskattningar och saknar väsentliga aspekter så som kostnaden för uppgiftsöverföringar till kommunerna och förändrade ansvarsområden. Kostnadsberäkningarna är så bristfälliga att de näst intill måste anses vilseledande.

Tydligaste exemplet på dessa grova bristfälligheter i kostnadsberäkningarna är att kraven kring utökad hemservice till barnfamiljer enbart skulle medföra en merkostnad om totalt 8 100 euro per år för alla kommuner på Åland. Hemservicens totala kostnad för hela landskapet uppgick 2017 till 6 250 000 euro, varvid den beräknande merkostnaden för utökad hemservice till barnfamiljer skulle vara 0,12 %. Enbart lönekostnaden för en närvårdare som arbetar inom hemservicen uppgår till cirka 41 000 euro per år och i Jomala kommun kostade ett hembesök inom hemtjänsten 45,04 euro 2018. I och med detta kan slutsatsen dras att kostnadsberäkningen rörande utökad hemservice till barnfamiljer bygger på att ingen kommun på Åland

ska behöva nyrekrytera hemservicepersonal trots de utökade kraven på hemservicen, samt om bara Jomala kommun används som utgångspunkt skulle antalet hembesök inte få öka med mer än 180 stycken per år. Detta i sig visar orimligheten i kostnadsberäkningen.

Ett annat exempel på de felaktiga kostnadsberäkningarna är att lagförslagen saknar uppgivna eller beräknade merkostnader för de utökade kraven på servicebedömningar och beslutsförfarandet. Förändringen är i kombination med de formkrav som införs gällande klienthandlingar inom socialvården är omfattande och det är direkt vilseledande att utgå ifrån att kraven på att minst två tjänstemän med angiven behörighet vid behov ska delta i servicebedömningar och beslutsfattande inte kommer att innebära merkostnader. Detta gäller speciellt beslut om t.ex. hemservice, service som stöder rörligheten eller institutionsvård för äldre som även de ska fattas enligt socialvårdslagens materiella bestämmelser. Efter att KST bildats och behörig personal överförs kommer även ett omfattande behörighetsproblem och nyrekryteringsbehov att uppstå i primärkommunerna. Allt detta samt behovet av nya ärendehanteringsdatasystem för att uppfylla de nya kraven kommer att medföra merkostnader för kommunerna. I lagförslagen saknas även uppgivna eller beräknade merkostnader för kommunernas övertagande av skyddshemsverksamheten, inrättandet av en socialjour, de skärpta kraven på informationsskyldighet till invånare och samverkansöverenskommelserna med ÅHS gällande hemvården.

Sammanfattningsvis är den uppgivna totala kostnadsökningen i och med socialvårdslagstiftningspaketet om enbart 265 100 euro per år för alla kommuner på Åland felaktig och direkt vilseledande. Föreslagen lagstiftning leder till en väsentligt utökad service till allmänheten samt en mer utvecklade rättssäkerhet för individen. Detta medför merkostnader för kommunerna. Med hänvisning till finansieringsprincipen bör landskapet ta ansvar för denna kostnadsökning och inte med bristfälliga kostnadsberäkningar försöka undgå sitt ansvar. Socialvårdslagstiftningspaketet bör även kompletteras med tydliga lagförslag kring hur kompensationen till kommunerna ska ske.

Lagförslag om socialvård

Överlag kan konstateras att föreslagen socialvårdslag i stort motsvarar lagen i Finland både till innehåll och till utformning. Detta i sig skapar en rättssäkerhet för individen då lagstiftningen blir mer transparent än med nuvarande trådverk av blankettlagar och då finsk rättspraxis kan tillämpas rakt av på Åland. Däremot har lagstiftaren inte gjort någon större ansträngning att, genom självstyrelsen, anpassa socialvårdslagen till åländska förhållanden vad gäller t.ex. kommunernas storlek och nuvarande serviceuppbyggnad. De paragrafer som inte är kommenterade nedan omfattas i princip rakt av utgående från de resonemang som framförts i förarbetena.

2 § Tillämpningsområde

Formuleringen ”Om en person har rätt att få socialvård med stöd av någon annan lag, ska de bestämmelser tillämpas som enligt 4 och 5 §§ i denna lag bäst tillgodoser klientens intresse” måste förtydligas åtminstone så att ekonomiska spörsmål inte påverkar bedömningen. Annars finns det en risk att klienten t.ex. framhåller att den vill ha service enligt lagstiftning där servicen är avgiftsfri, så som t.ex. handikappservicelagen eller genom familjearbete, trots att servicebehovet objektivt sett är något annat.

6 § Rådgivning och handledning

Formuleringen ”När socialvården ordnar rådgivning och handledning ska den vid behov samarbeta med den primärvård som ger hälsorådgivning som avses i 26 § i landskapslagen (2011:114) om hälso- och sjukvård samt med andra myndigheter och sektorer” är otydlig och skapar oklara ansvarsfördelningar. Genom att stryka vid behov skapas en tydlig reglering samtidigt som en tidig kontakt med klienten är en grundförutsättning för att åstadkomma ett förebyggande arbetssätt inom socialtjänsten och för att utreda eventuella servicebehov. Hur detta samarbete praktiskt ska byggas upp främst med ÅHS är något som kan överenskommas enligt 69 § i lagförslaget där även ekonomiska ersättningar bör ingå.

12 § Tryggande av nödvändig omsorg och försörjning

Definitionen av rätten till brådskande socialservice för personer som vistas i kommunen är oklar och kan tillsammans med kravet på socialjour utanför kontorstid i 29 § i lagförslaget leda till gränsdragningsproblem gentemot t.ex. ÅHS och Ålands polismyndighet. Det bör tydligt anges vad som anses utgöra brådskande socialservice. Om detta inte görs finns risk t.ex. att personer som av någon anledning avlägsnas från en färja som angör Åland överlämnas till socialjouren framom akuten eller t.ex. tillfälligt förvar hos polisen.

13 § Tryggande av barnets hälsa och utveckling

Det är med tanke på transparensen och enhetligheten att föredra att regleringen av all socialvård för barn flyttas till socialvårdslagen. Bestämmelsen medför dock att alla barnskyddssamarbetsavtal på Åland, t.ex. det mellan Jomala kommun och Mariehamns stad, måste omförhandlas och samarbetena omorganiseras. Detta i sig motiverar att lagstiftningen inte borde träda i kraft före tidigast 1.1.2021 då det inte är realistiskt att omförhandla och implementera nya arbetsmetoder tills 1.1.2020. Detta arbete är inte heller försvarbart ekonomiskt i och med att KST från 1.1.2021 ska överta barnskyddet.

17 § Social rehabilitering

Verksamhet som på ett eller annat sätt syftar till social rehabilitering bedrivs i dagens läge på Åland av flera olika aktörer i form av kommunerna, Fixtjänst, Katapult och Boost. Verksamheten som helhet präglas av en viss brist på koordinering och avsaknad av en heltäckande analys av servicebehoven för individen och vilken service som objektivt sett bör erbjudas. Yt-

terligare är även AMS en central aktör eftersom det vanligen är via AMS som klienter hänvisas vidare till kommunen eller någon annan av aktörerna. AMS anser sig dock inte med hänsyn till huvuduppdraget kunna ägna sig åt något annat än marknadsmässig arbetsförmedling som inriktar sig på en målgrupp med normal arbetsförmåga. Detta är i sig beklagligt då AMS många gånger besitter en mer omfattande kännedom om arbetsmarknaden än kommunerna och AMS roll till denna del bör förtydligas.

Av föreslagen lagbestämmelse och förarbetena går inte heller att utläsa vilka konsekvenser lagregleringen har för kommunerna. Är avsikten hos lagstiftaren att kommunerna ska överta hela myndighets- och betalningsansvaret för befintliga aktörer och konstruktioner som kan anses ägna sig åt social rehabilitering bör detta anges tydligt. I så fall uppstår en betydande utökning av ansvarsområdet bestående av sådana konstruktioner som antingen uppkommit på frivillig väg eller som utgör resultatet av politiska initiativ på landskapsnivå. Det finns ingen möjlighet att bedöma vilka kostnadsökningar som i så fall potentiellt överförs på kommunerna genom de utökade skyldigheter som förslaget medför samt frågor kring t.ex. ingångna avtal för lokaler och arbets- och tjänsteavtal för befintlig personal uppstår även.

18 § Familjearbete

Det är bra att bestämmelsen tydligt framhåller att målgruppen för familjearbete är barn och unga. Efterfrågan på familjearbete kan dock öka eftersom avsikten enligt förarbetena är att serviceformen fortsättningsvis ska vara avgiftsfri. Detta kan skapa gränsdragningsproblem i förhållande till hemservice riktad till barnfamiljer och ett förtydligande att det objektiva servicebehovet ska styra bedömningen framom ekonomiska aspekter bör övervägas.

19 § Hemservice

Målsättningen med förändringen är att i större utsträckning använda hemservice för att förebygga vidare problem och mer kostsamma serviceformer så som t.ex. ESB, institutionsvård eller anstaltsvård. Detta är en bra målsättning speciellt med tanke på samhällsekonomin. Däremot skapas gränsdragningsproblem t.ex. mot det avgiftsfria familjearbetet och handikappservicen och dessa gränsdragningsproblem kommer att förstärkas när KST bildas och hemservicen får två olika huvudmän bestående av KST och primärkommunerna. Vem som ska ansvara för vad kommer variera beroende på hur, till vem och med stöd av vilken lagstiftning servicen beviljas. Det kommer även uppstå ett behov av att bilda ytterligare en hemserviceenhet på Åland inom KST.

20 § Hemvård

Bestämmelsen medför en formalisering av sammanhållen hemsjukvård som genom avtal reglerats mellan kommunerna och ÅHS sedan 2012. Det är mycket viktigt att kommunerna inte automatiskt som hittills utan ersättning tar kostnadsansvaret för all hemvård som egentligen utgör sjukvård och det

är också mycket viktigt att övergången till hemvård inte leder till ytterligare centralisering av ÅHS funktioner. Alla parter bör ju vid ingåendet av samverkansöverenskommelsen enligt 69 § i lagförslaget utgå ifrån att uppnå en så effektiv hemvård som möjligt och att den part som utför arbete för någon annan, till skillnad från nu, får ersättning för det.

21 § Boendeservice

De utökade kraven gällande boendeservice för kommunerna kommer att leda till gränsdragningsproblem gentemot ÅHS och praktiska problem vad gäller speciellt personer med olika typer av psykosociala handikapp och missbrukarproblem. Nuvarande kommunala serviceboenden på Åland betjänar huvudsakligen åldringar och personer i behov av specialomsorg. Här måste ett fungerande samarbete upprättas med ÅHS då kommunerna varken har kompetensen eller lokaliteterna att hantera personer med olika typer av psykosociala handikapp och missbrukarproblem. Det kan inte heller anses samhällsekonomiskt försvarbart att bygga upp dubbla kompetenser på Åland.

27 § Övervakning av umgänge mellan barn och förälder

Behörighetskraven för övervakare måste förtydligas. Med tanke på likabehandling och rättssäkerheten bör inte barnatillsynsmanen ensidigt kunna bestämma behörigheten för personer som ska övervaka umgänge mellan barn och förälder.

28 § Annan socialservice

Det måste anses oklart i och med ordalydelsen och förarbetena ifall lagstiftaren avser att kommunerna ska överta finansieringen och utbildningen av stödpersoner som Rädda Barnen hittills skött genom avtal med kommunerna. Däremot kan konstateras att formuleringarna i 29 § utökar omfattningen av de utbildningar som ska tillhandahållas. Ett tydligt svar krävs gällande om Rädda barnen även framöver kan sköta utbildningen av stödpersoner. Hittills har samarbetet med Rädda Barnen visat sig medföra stora fördelar.

29 § Socialjour

Bedömningen att införandet av en socialjour för alla socialvårdsärenden inte skulle medföra några merkostnader för kommunerna p.g.a. att det redan finns en barnskyddsjour är direkt felaktig. En socialjour som ska hantera alla socialvårdsärenden behöver en helt annan bemanning och kompetens än vad en nischad barnskyddsjour behöver.

Definitionen av vad som ska anses utgöra brådskande socialservice måste förtydligas speciellt då personer som enbart tillfälligt vistas i kommunen enligt 12 § lagförslaget har rätt till samma socialvård. Lagförslaget kan även leda till gränsdragningsproblem gentemot ÅHS och Ålands polismyndighet gällande t.ex. berusade/våldsamma/skadade personer som avlägsnas från en färja som angör Åland.

35 § Kontakt med socialvården för bedömning av stödbehovet

Bestämmelsen medför en anmälningsskyldighet för anställda vid myndigheter att anmäla personers eventuella socialservicebehov till relevant myndighet. Denna skyldighet kan ju även, likt motsvarande anmälningsskyldighet gällande barnskyddsärenden, resultera i straffrättsligt ansvar för myndighetsanställda och/eller disciplinära åtgärder ifall anmälningsskyldigheten försummas. I och med detta uppstår följdfrågan om arbetstagarorganisationerna hörts under lagstiftningsprocessen. Till skillnad från anmälningsskyldigheten gällande barnskyddsärenden är denna anmälningsskyldighet mycket diffus och omfattande då anmälningsskyldigheten omfattar eventuellt behov av någon form av socialvård (så som t.ex. utkomststöd, hemservice och stödperson m.m.). Bestämmelsen medför även en anmälningsrätt för gemene man att till myndigheter anmäla, som de upplever det, ett eventuellt servicebehov för vilken form av socialservice som helst för vem som helst.

Att bestämmelsens anmälningsskyldighet och anmälningsrätt tillsammans med ökade krav på dokumentering, rådgivning, höranden och behörig personal inte kommer att leda till merarbete och merkostnader för kommunerna måste anses vara en direkt felaktig bedömning. Utöver detta kan även situationer uppstå där anonyma anmälare kränker den personliga integriteten för någon annan person som resulterar i en onödig och obekväm myndighetskontakt. Med hänvisning till detta kan det finnas skäl att ta bort föreslagna anmälningsrätt för gemene man. Anmälningsskyldigheten för anställda vid myndigheter fyller dock en funktion speciellt vad gäller det förebyggande arbetet, men konsekvenserna av anmälningsskyldigheten och förankringen hos främst arbetstagarorganisationer bör utredas närmare före lagförslaget antas.

36 § Bedömning av servicebehovet

Enligt bestämmelsen ska en persons ”behov av brådskande hjälp omedelbart bedömas”. Kravnivån ställer, i kombination med kravet på socialjour i 29 § lagförslaget och anmälningsskyldigheten/rätten i 35 § lagförslaget, helt nya krav på praktisk beredskap att handlägga socialvårdsärenden i brådskande ordning. Genom 35 – 46 §§ lagförslaget och de nya kraven på klienthandlingar inom socialvården uppstår även en dokumentationsplikt över alla skeden av hanteringen som är mycket omfattande och mycket långtgående. Sett till alla dokumentationsskyldigheter och alla faser förutsätts ett beslutsstöd eller journalsystem som i princip loggar alla händelser i anslutning till handläggning, höranden, delgivningar, informationsinhämtningar, klientåtgärder m.m. Trots att många av dessa föreslagna regleringar är behövliga och bra för rättssäkerheten finns dock inte någon praktisk möjlighet utgående från nuvarande ärendehanteringsdatasystem, socialvårdsenheter och kommunstruktur att verkställa förändringarna tills 1.1.2020. Allt detta visar tydligt att reformen med den nya socialvårdslagstiftningen måste koordineras dels med bildandet av KST och dels en eventuell kommunstrukturförändring.

45 § Beslutsfattande och verkställighet som gäller socialvården

46 § Beslut som tryggar vård och omsorg

Genomgående ska klientens och en eventuell stöd/kontaktperson eller intressebevakares åsikter och uppfattningar beaktas i såväl bedömningen av servicebehovet som i den klientplan som ska upprättas. Förekomsten av en av socialförvaltningen utsedd kontaktperson ska gemensamt bedömas av den socialarbetare som gör bedömningen tillsammans med klienten. Förekomsten av en särskild kontaktperson ställer krav på hur servicebedömningen organiseras och förekomsten av olika roller inför tilldelningsbeslut kommer att ställa krav på hur förvaltningen av socialvården administreras. Dessa formkrav och kravet att flera personer är involverade i ärendehantering kommer även att gälla behov och serviceformer som i fortsättningen, efter att KST bildats och behörig personal överförs, handläggs av primärkommunerna och där även äldrelagens krav ska beaktas. Detta kommer att medföra behov av ytterligare behörig personal i primärkommunerna även efter att KST bildats. Med nuvarande socialvårdsenheter och kommunstruktur går inte ens kraven att uppfylla i t.ex. mindre kommuner där enbart en person arbetar med t.ex. äldreomsorgsfrågor. Formuleringen i 46 § 3 mom. lagförslaget lämnar även utrymme för tolkningar eftersom antagandet är att den person som fattar beslut om utkomststöd alltid är en tredje (3) person och inte någon av de personer som fattar beslut (1) eller som är kontaktperson för klienten (2).

47 § Egenkontroll

Det måste anses mycket positivt att ett lagkrav om egenkontroll införs så länge det gäller regelefterlevnad och förbättringar av verksamheten. Intern kontroll är alltid nödvändigt för att förbättra verksamheten inom all myndighetsutövning. Ett förtydligande om vad egenkontrollen ska omfatta bör dock göras direkt i lagbestämmelsen.

48 § Personalens anmälningsskyldighet

49 § Åtgärder med anledning av anmälan

Anmälningsskyldigheten för personal inom socialvården är uttrycklig, tydlig och utgör en nödvändig precisering av skyldigheten att påtala missförhållanden. Med tanke på att anmälningsskyldigheten endast ska omfatta missförhållanden som rör klienternas rättigheter är det positivt med tanke på den personliga integriteten för klienter och för att undvika att anmälningsskyldigheten används vid arbetsplatskonflikter att ansvaret för att behandla anmälningar uttryckligen läggs på högsta tjänstemannen som är ansvarig för verksamheten.

50 § Rättelseyrkande

Begreppet att rättelseyrkanden ska behandlas ”skyndsamt” bör ändras till ”utan dröjsmål” så att bestämmelsen överensstämmer med 110 § kommunallagen (ÅFS 1997:73). Begreppet skyndsamt används i den finska förvaltningslagen och kommunallagen utan motsvarighet på Åland. Ifall en ändring inte görs kan detta leda till en begreppsförvirring och ett oklart rättsläge vad gäller handläggningstiden.

65 § Ledning av socialvården

Behörighetskravet för anställda som har ledande funktioner inom socialvården kommer att vara svårt, om inte omöjligt, att uppfylla för primärkommunerna när KST bildats och alla behöriga anställda överförs till detta organ. Primärkommunerna kommer fortsättningsvis behöva socialvårdsbeslut och upprätthålla en ledningsfunktion inom respektive primärkommuns äldreomsorg. I nuläget finns inte personal anställda inom äldreomsorgen som uppfyller de nya behörighetskraven.

69 § Samverkansöverenskommelse med Ålands hälso- och sjukvård

Uppgivna krav på samverkansöverenskommelser i lagförslaget är nödvändiga, speciellt på ett förbättrat samarbete och förebyggande arbete, men bör kompletteras med uttryckliga krav på ekonomiska ersättningar då kommunerna utför service åt ÅHS eller tvärtom. Hittills har ÅHS i frågor som rör kostnader och ekonomiska resurser ensidigt deklarerat sin ståndpunkt och kommunerna har tvingats anpassa sig till ÅHS agerande. Speciellt tydligt har detta varit under perioden 2010 – 2017 där ÅHS i olika omgångar gjort omorganiseringar och inbesparingar som resulterat i att kommunerna utan ersättning fått ta över ansvaret för vissa funktioner då servicebehovet för individer finns kvar. Som exempel kan nämnas stängningen av Gullåsen, Grelsby sjukhus och demensavdelningen. Ett resultat av dessa och andra åtgärder är att antalet vård dagar vid ÅHS har sjunkit från cirka 80 000 till cirka 20 000 från 2000 till 2017 och den kommunala snittkostnaden för en klient inom äldreomsorgen ökat från cirka 40 000 euro per år till cirka 90 000 euro per år under samma tidsperiod (statistik hämtad från ÅSUB).

Lagförslag om yrkesutbildade personer inom socialvården

Lagförslaget motsvarar i stor utsträckning den finska lagen om behörighetsvillkor för yrkesutbildade personer inom socialvården (FFS 272/2015). Avsikten är även att den finska tillsynsmyndigheten Valvira, genom överenskommelseförordning, ska upprätthålla behövligt yrkesregister och överta all tillsyn av tjänstemän och arbetstagare inom socialvården på Åland samt att Valvira övertar erkännandet av andra examina och lämplighetsprov. Detta medför bland annat att den finska myndigheten kommer att ges rätt att utfärda varningar, begränsa rätten att utöva sitt yrke och ensidigt vidta andra disciplinära åtgärder eller utredningar gentemot tjänstemän och anställda på Åland utan inblandning från berörd arbetsgivare. Lagförslaget medför även att de finska yrkestitlarna/examina socialarbetare, socionom YH och närvårdare införs rakt av på Åland inom socialvården. Alla tjänstemän och arbetstagare ska inom olika tidsfrister registrera sig i yrkesregistret 1.8.2020 eller göra sig behöriga senast 31.12.2022. Vissa begränsade undantag att få behålla sin nuvarande tjänst finns även. Registreringarna och åtgärderna för att göra sig behörig bekostas av tjänstemannen eller arbetstagaren själv.

Som allmänna reflexioner kan konstateras att på Åland nås inte de fördelar kring effektiviseringar och inbesparingar som avsågs i Finland med att införa samma krav och yrkesregister för personer anställda inom hälso- och

sjukvården som personer anställda inom socialvården (se RP 354/2014 s. 16). Orsaken till detta är att på Åland har hälso- och sjukvården inte, så som i Finland, samma huvudman som socialvården. På Åland uppnås därför inte samma synergieffekter och möjligheter att sammanvända personal inom hälso- och sjukvården respektive socialvården. I stället skapas en situation där högre behörighetskrav troligtvis leder till merkostnader. En annan problembild på Åland är att de flesta, inklusive alla inom Jomala kommuns socialvård, har en examen från Sverige. Det råder även redan nu, utan föreslagna utvidgade finska behörighetskrav, stora svårigheter att rekrytera behörig personal till socialvården på Åland. När behörighetskraven även införs för personal som fattar beslut inom äldreomsorgen kommer ytterligare svårigheter att få behörig personal att uppstå. Denna problembild underlättas inte heller utan snarare försvåras av att KST bildas i och med att primärkommunerna fortsättningsvis ska ansvara för äldreomsorgen medan behörig personal eventuellt övergår till KST.

En annan reflexion som kan göras, där förhållandena och konsekvenserna på Åland skiljer sig gentemot Finland, är eventuella konsekvenser av 18 § i lagförslaget gällande offentlig informationstjänst. Enligt förslaget ska allmänheten ur centralregistret över yrkesutbildade personer inom socialvården kunna få ut uppgifter om en yrkesutbildad persons namn, registernummer, födelseår, behörighet och begränsningar i personens rätt att utöva sitt yrke. På Åland som är ett mycket mindre samhälle än Finland medför denna offentliga informationstjänst en mycket större inskränkning i den personliga integriteten än i Finland. Det finns även en större säkerhetsrisk då en potentiellt farlig klient eller anhörig inom socialvården lättare kan söka upp eller eventuellt trakassera en socialarbetare, socionom YH eller närvårdare. Kravet att dessa uppgifter ska finnas allmänt tillgängliga kan därför även medföra ytterligare problem på Åland att rekrytera och behålla behörig personal inom socialvården.

Avslutningsvis måste det anses märkligt att lagförslaget inte innehåller några behörighetskrav för de som arbetar inom landskapsförvaltningen eller tillsynsmyndigheten ÅMHM. I och med detta kan ju en situation uppstå där de som ska bereda lagar och utöva tillsynen gällande kommunal socialvårdsverksamhet dels inte har samma behörighet och kompetens och dels inte känner till praktiska frågor i yrkesutövningen som behövs för en god lagberedning eller tillsyn. I och med att avsikten även är att överföra mycket av tillsynen gällande personal till Valvira finns även en risk att språkproblem uppstår vid ärendehantering.

Lagförslag om klienthandlingar inom socialvården

Bestämmelserna i lagförslaget är mycket detaljerade och strukturen följer till väsentliga delar de krav som framkommer av socialvårdslagsförslaget gällande olika skeden i ärenden från anmälan, servicebedömning, olika delaktighets- och hörandeförfaranden fram till beslut, klientplan och uppföljning av klientplan. Ytterligare ska den som upprätthåller klienthandlingarna kunna redogöra för vem som har varit upphov till olika skeden av handling-

ar samt hur och till vem handlingen delgetts och hur information inhämtats. De sammantagna kraven som ställs på klienthandlingarna gör att det är omöjligt att utan tekniska hjälpmedel, elektroniskt journalsystem som loggar alla händelser på ett tillförlitligt sätt och anpassat elektroniskt ärendehanteringssystem svara mot alla krav som ställs på klienthandlingarna.

Det måste anses näst intill omöjligt att fram tills 1.1.2020, när lagen föreslås träda i kraft, upphandla de elektroniska system som krävs och utbilda all personal i systemen samt börja tillämpa systemen för klienthandlingar fullt ut innan 1.1.2020. Detta gäller speciellt de funktioner som kvarstår på primärkommunerna även efter 1.1.2021 när KST bildats. Med tanke på de problem som redan finns att få olika datasystem på svenska som är anpassade till finsk och åländsk lagstiftning skapas ytterligare en situation där myndigheter lätt hamnar i händerna på bara en leverantör eller måste acceptera att vissa funktioner och service bara finns på finska (t.ex. finns denna problembild gällande lönesystem).

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar såsom utlåtande inlämna det som framkommer ovan till Ålands landskapsregering. Kommunstyrelsen vill även särskilt poängtera att ikraftträdandet för socialvårdslagstiftningspaketet måste framflyttas och koordineras med bildandet av KST 1.1.2021 och/eller en eventuell kommunstrukturreform 1.1.2022. Med hänvisning till finansieringsprincipen och landskapsandelssystemet måste även samtliga kostnadsberäkningar i lagförslagen ses över och finansieringen av den utvidgade socialservicen tryggas av lagstiftaren på ett mer hållbart sätt. Om detta inte görs kommer det att i längden leda till högre skatt och/eller avgifter för kommuninvånarna.

Jäv:

Kommunfullmäktiges ordförande Mika Nordberg anmäler godkänt jäv och deltar inte i ärendets behandling.

Roger Eriksson föreslår, understödd av Carina Aaltonen och Tomas Boedeker, att Jomala kommun ställer sig positiv till lagförslaget om yrkesutbildade personer inom socialvården. I övrigt i enlighet med kommundirektörens förslag.

Vid omröstning mellan kommundirektörens förslag och Roger Erikssons förslag beslutar kommunstyrelsen med rösterna 4-3 omfatta kommundirektörens förslag.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

40 §

LAGFÖRSLAG OM ÄLDRELAG FÖR ÅLAND, UTLÅTANDE

KST § 40/11.3.2019:

Ålands landskapsregering har 23.1.2019 inkommit med en begäran om utlå-
tande över förslag till äldrelag för Åland (ÅLR 2019/676). Svar skulle
skickas in senast 1.3.2019. Kommunstyrelsen beslöt genom § 30/4.2.2019
att begära anstånd med svarstiden till 12.3.2019, vilket har beviljats.

Lagförslaget har delgetts kommunstyrelsen på kommunens intranät
6.3.2019.

Det övergripande syftet med lagförslaget är att kommunala myndigheter
och Ålands hälso- och sjukvård (ÅHS) ska ha beredskap att möta behoven
som följer av en åldrande befolkning.

Kommunens arbetsgrupp för äldreomsorgen har behandlat förslaget vid sitt
sammanträde 5.3.2019.

Allmänna kommentarer

Målsättningen att genom en äldrelag trygga äldre personers rätt till indivi-
duellt anpassade tjänster som stöder målgruppens välbefinnande, hälsa,
funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand är självklart posi-
tivt och ett förslag till äldrelag är välkommet. Den politiskt tillsatta arbets-
gruppen för äldreomsorgen vill därtill se hänvisningar till förordningar i la-
gen där rekommendationer om tjänsternas innehåll och personaldimension-
eringar tydligt framkommer.

Det omfattande ansvaret vad gäller målsättningarna i lagen ställer dock
stora krav på flera förvaltningar inom kommunala verksamheter och förut-
sätter att samarbetet verkligen fungerar både internt mellan förvaltningarna
och externt med framförallt ÅHS, men även med andra aktörer såsom
kommunalförbund och privata entreprenörer.

I lagen föreslås en plan för att stödja den äldre befolkningen med krav på
kvalitativa och kvantitativa målsättningar på kort och lång sikt, samver-
kansavtal, åtgärdsplan med tidsplan, ansvarsfördelning m.m. tillsammans
med krav på klientplan, serviceplan, krav på årlig utvärdering där såväl kli-
enterna, deras anhöriga, äldrerådet och övriga serviceproducenter omfattas
samt därtill kvalitetskontroll beträffande personal, lokaler och tjänster.
Detta väcker onekligen frågan hur mycket tid som ska ägnas åt handlägg-
ningen av olika planer. Torde inte fokus ligga på det operativa arbetet med
kvalitativa tjänster i stället?

Vad gäller krav på medicinska grunder för institutionsvård kan det primärt
anses som en positiv utveckling, men en övergångsperiod krävs innan de
strukturella förändringarna som krävs ute i kommunerna finns på plats.

Slutligen, med hänvisning till de omfattande krav och strukturella förändringar som lagen kräver, kan det konstateras att tidtabellen för lagens ikraftträdande samtidigt med den reviderade socialvårdslagstiftningen framstår som förhastad. Det är inte möjligt att verkställa förändringarna fram tills 1.1.2020.

Kommentarer kring lagens bestämmelser

De paragrafer som inte kommenterats omfattas utgående från de resonemang som framförts i förarbetena.

4 § Ansvar för genomförandet

5 § Samarbete

Ansvar för lagens målsättningar är gediget och kräver väl fungerande samarbete mellan kommunerna och ÅHS som instans. Den pågående modellen av samarbete genom sammanhållen hemvård har hittills inneburit ökade kostnader för kommunernas del genom merarbete, ökat ansvar och ökat behov av personalresurser som i stort motiveras av nedskärningar och inbesparingskrav inom ÅHS. Samarbetet försvåras avsevärt av det faktum att arbetsområdena socialvård respektive hälso- och sjukvård har olika huvudmän på Åland till skillnad från i Finland.

7 § Plan för att stödja den äldre befolkningen

Omfattningen av planen för att stödja den äldre befolkningen är ambitiös, med risk att handläggningen tar fokus från produktionen av kvalitativa tjänster. Planen kräver såväl insikt som engagemang av flera kommunala förvaltningar i de äldres välbefinnande och fungerande service förutsätter sektoröverskridande samarbete. En fungerande service för den äldre befolkningen i enlighet med förslaget kan belasta ekonomin både för tekniska-, fritids- och socialförvaltningen.

8 § Utvärdering

Den årliga utvärderingen är ambitiös, med risk att handläggningen tar fokus från det operativa arbetet med att producera kvalitativa tjänster för målgruppen äldre. Vare sig personal- eller klientrotationen är så stor att en årlig utvärdering skulle vara motiverad.

9 § Experter

Som redan tidigare nämnts försvåras arbetet av att områdena socialvård och hälso- och sjukvård har olika huvudmän; kommunerna respektive landskapet. Expertis rörande sjukvårdsfrågor ska erbjudas av ÅHS.

10 § Äldreråd

Äldreråd är ett rådgivande organ i frågor som berör inte enbart målgruppens hälsa och sociala välbefinnande, utan även frågor som handlar om den fysiska boende- och livsmiljön samt fritidsmöjligheter. Ett tillsättande av

äldreråd kräver därmed att flera förvaltningar har insikt i äldrelagen som erhåller yttranderätt i bl.a. ärenden som antas med stöd av plan- och bygglagen samt i ärenden som berör den äldre befolkningens fritidsmöjligheter. Likväl är ett tillsättande av äldreråd positivt då det ökar den berörda målgruppens möjligheter att inkomma med synpunkter i ärenden som underlättar deras normala livsföring.

11 § Rådgivning och andra tjänster som främjar välbefinnande

Serviceen motsvarar dagens hälsofrämjande hembesök som är en lagstadgad verksamhet genom hälso- och sjukvårdslagen sedan 2014 och sker i samarbete mellan ÅHS och kommunerna.

14 § Utredning av servicebehovet

15 § Klientplan och serviceplan

Utredningen av servicebehovet ska alltid omfatta personens livssituation och förutsättningarna i sin helhet såväl fysiskt, psykiskt som socialt och det är positivt att det lyfts fram i det nya lagförslaget. I stället för skilda klientplaner och serviceplaner upprättar redan i dag de allra flesta (om inte alla) åländska kommuner en s.k. vård- och serviceplan när ett nytt klientförhållande inleds. Kartläggningen i vård- och serviceplanen omfattar heltäckande den sökandes resurser och brister såväl fysiskt, psykiskt, socialt, det sociala nätverket och boende- och livsförhållanden.

RAI-soft nämns i detaljmotiveringarna som bedömningsinstrument i kommunerna när äldre personers funktionsförmåga mäts. Det är av vikt att påpeka det faktum att RAI-soft inte i sitt ursprung är framtaget för öppenvårdens arbete och att mätinstrumentet i dess nuvarande form är mycket svårt att tillämpa för klienter som enbart erhåller öppenvårdens tjänster som t.ex. hemvård. Frågorna i RAI-soft förutsätter tillgång till eller kännedom om personlig data som enbart erhålles av personal inom hälso- och sjukvården som lyder under sekretessbestämmelser eller genom öppenhet och ärlighet av klienterna. Resultatet av RAI är känsligt för avvikelser och blir således lätt missvisande om inte tillförlitlig data erhålls i sin helhet.

16 § Principer för långvarig institutionsvård

17 § Förutsättningar för beslut om långvarig institutionsvård

Till att börja med kan konstateras att det knappast heller idag finns någon i kommunerna som i första hand skulle bedöma institutionsvård som första insats till anhållan om socialservice, även om en tydlig gränsdragning genom att ställa krav på medicinska grunder för erhållandet av institutionsvårdplats samtidigt till viss del kan ses som en positiv sak. Den nuvarande lydelsen i lagförslaget att kommunerna endast på medicinska grunder får tillgodose den äldres vårdbehov genom långvarig institutionsvård lyfter dock beslutsfattandet om vårdnivå så gott som helt till läkarna (d.v.s. ÅHS), trots att kommunerna fortsättningsvis bär kostnaderna. Arbetsgruppen för

Äldreomsorgen önskar att beslutsfattandet om vårdnivå fortsättningsvis ska vara på kommunernas ansvariga tjänstemän för äldreomsorg.

I Jomala kommun är öppenvården väl utvecklad med behöriga och tillräckliga resurser inom hemservicen för dygnet runt-service samt ytterligare möjligheter genom dagens teknik att skapa nya lösningar för ökad trygghet. Så är inte läget i alla åländska kommuner och det kan ta tid innan de strukturella lösningarna är på plats i hela landskapet.

Boendeservice i form av servicehus och effektiverade servicehus är samtidigt något som behöver utökas markant i landskapet om institutionsvård enbart kan beviljas på medicinska skäl och här behövs det en övergångsperiod innan platserna finns till förfogande. Även om alla kan vara eniga om att de allra flesta äldre vill bo kvar i sina egna hem så länge det går, så oftare än av rena medicinska skäl, utgör psykosociala faktorer med bl.a. känslan av otrygghet grunden för att öppenvårdens resurser inte kan bedömas som tillräckliga för att kunna tala om ett värdigt liv.

Inte någonstans tas heller i beaktande det ökade antalet demenssjuka i varierande åldrar, vars vård i många fall inte kan tryggas inom öppenvården utan att kränka den vårdbehövandes personliga integritet och individualitet.

Vare sig i omfattningen av service eller kostnadsmissigt lär det skilja avsevärt när det gäller boende i ett långt utvecklat effektiverat serviceboende eller institution.

21 § Offentliggörandet av väntetider

Att offentliggöra väntetider så som förslaget till äldreagen genom detaljmotiveringarna antyder skapar praktiskt taget mer administration som ytterligare försenar handläggningen av anhållan om socialservice. Eftersom all service enligt äldreagen bygger på individuell bedömning är det svårt enligt lagförslaget formulering att veta vilka former av service som omfattas av kravet om offentliggörande av väntetider.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar inlämna det som framkommer ovan så som utlåtande till Ålands landskapsregering gällande lagförslaget om äldreag för Åland.

Jäv:

Kommunfullmäktiges ordförande Mika Nordberg anmäler godkänt jäv och deltar inte i ärendets behandling.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

41 §

BETÄNKANDE OM LANDSKAPETS OFFENTLIGHETSLAGSTIFTNING, UTLÅTANDE

KST § 41/11.3.2019:

Ålands landskapsregering har 18.1.2019 inkommit med en begäran om utlå-
tande över betänkande om landskapets offentlighetslagstiftning. Betänkan-
det har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av tjänstemän från olika av-
delningar vid landskapsregeringen. Arbetsgruppen har under processens
gång begärt in synpunkter på nuvarande offentlighetslagstiftning från samt-
liga myndigheter underställda landskapsregeringen, Mariehamns stad och
Ålands kommunförbund. Även representanter för media har tillfrågats. Ar-
betsgruppen har fokuserat på de områden som i en första kartläggning har
visat sig fungera minst tillfredsställande. Betänkandet om landskapets of-
fentlighetslagstiftning har publicerats på kommunens intranät 6.3.2019.

Den nuvarande offentlighetslagen är från 1977. Det föreligger därför ett be-
hov av att modernisera lagstiftningen och anpassa den till dagens samhälle.
Lagstiftningen ska också vara klar och tydlig så att enskilda och anställda
har goda förutsättningar att tillämpa lagen. Vissa centrala begrepp och sek-
retessgrunder behöver därför förtydligas.

Arbetsgruppen har noterat följande centrala frågeställningar, vilka påverkar
kommunens arbete, i en ny offentlighetslag:

- En uttrycklig anonymitetsgrund införs, vilken innebär att den
som begär ut en handling som huvudregel inte ska behöva
uppgi sin identitet eller motivera sin begäran. Om begäran
avser en sekretessbelagd handling, en uppgift ur ett person-
register som förs av en myndighet eller någon annan hand-
ling ur vilken en uppgift kan lämnas ut endast under vissa
förutsättningar ska den som begär ut handlingen meddela för
vilket ändamål uppgiften ska användas och lämna övriga
upplysningar som myndigheten behöver för att kunna utreda
förutsättningarna för utlämnande.
- En handling ska lämnas ut utan dröjsmål, dock senast inom 14
dagar från begäran. Om de begärda handlingarna är många
eller innehåller sekretessbelagda delar eller om det annars
krävs specialåtgärder sätts tiden till 30 dagar. Arbetsgruppen
anser inte att det finns grund för att avgiftsbelägga nedlagd
tid för sedvanliga förfrågningar. Däremot bör en avgift
kunna tas ut per arbetstimme i de fall då det krävs specialå-
tgärder eller om arbetsmängden är mer betydande.
- Sammanställningar av uppgifter ur befintliga handlingar före-
slås falla utanför offentlighetslagen. Undantag kan dock gö-
ras om det handlar om sammanställningar av uppgifter ur da-
tasystem som kan göras tillgängliga med rutinbetonade åt-
gärder (t.ex. rapporter från ekonomisystem).

- Gällande val av terminologi föreslås vissa ändringar. ”Allmän handling” ändras till ”myndighetshandling” och ”hemlig handling” ändras till ”sekretessbelagd handling”. Detta eftersom allmän handling kan sammanblandas med offentlig handling och för att förenhetliga definitionen i offentlighetslagen med definitionen i speciallagstiftning. Arbetsgruppen föreslår att alla handlingar som inte uttryckligen listas i offentlighetslagen som undantagna ska omfattas av begreppet myndighetshandling. På s. 16-20 listas handlingar som ska omfattas av begreppet och som inte ska omfattas.
- Gällande tidpunkten för när en myndighetshandling blir offentlig föreslår arbetsgruppen ingen ändring. Handlingen blir offentlig antingen vid registrering eller vid upprättande.
- Arbetsgruppen föreslår att det införs en tydligare bestämmelse om tystnadsplikt så att det tydligt framgår att sekretess även gäller muntlig information. Arbetsgruppen föreslår också en tydliggörande bestämmelse om på vilket sätt ålandska myndigheter kan lämna sekretessbelagda uppgifter sinsemellan.
- Arbetsgruppen föreslår nya sekretessgrunder som ska vara klara och tydliga samt enkla att tillämpa. En heltäckande lista över sekretessgrunder ska finnas i offentlighetslagen. Förslaget tar upp 24 olika grunder.

Jomala kommun välkomnar denna revidering av nuvarande offentlighetslagstiftning. Några frågetecken uppstår dock vid genomläsningen av arbetsgruppens betänkande. Dessa gäller framförallt vilka handlingar som ska omfattas av begreppet myndighetshandling. Kommunen ställer sig frågande till att så många handlingar ska anses vara myndighetshandlingar (t.ex. kallelser eller annan dokumentation kring kurser och konferenser, kopior av andra myndigheters yttranden, hotbrev, skrivelser för kännedom, deltagarlistor, reklam, enkla förfrågningar om öppettider och spam). Syftet med offentlighetslagen är att säkra allmänhetens insyn i myndigheters verksamheter och beslut. Med beaktande av syftet är det svårt att se vilket intresse allmänheten skulle ha i att t.ex. ta del av inkomna spam-meddelanden. Att göra begreppet myndighetshandling så omfattande skulle därtill innebära en onödig ökning av arbetsbördan för myndigheternas registratorer.

Avslutningsvis efterfrågar kommunen en sekretessgrund för disciplinära åtgärder, så som varningar, en myndighet i sin roll som arbetsgivare vidtar gentemot arbetstagare. Om möjligt bör det även gälla tjänstemän. Den enskilda personens integritet bör i detta fall väga tyngre än allmänhetens intresse av offentlighet då t.ex. en varning i sig inte har någon rättsverkan.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar lämna det som framkommer ovan som utlåtande till Ålands landskapsregering gällande betänkandet om landskapets offentlighetslagstiftning. Kommunstyrelsen vill samtidigt poängtera vikten av att de disciplinära åtgärder en myndighet i sin roll som arbetsgivare vidtar

gentemot arbetstagare, men även om möjligt tjänstemän, bör kunna sekretessbeläggas med tanke på personens integritet. Detta är extra viktigt i ett litet samhälle som Åland.

Jäv:

Kommunfullmäktiges ordförande Mika Nordberg anmäler godkänt jäv och deltar inte i ärendets behandling.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

42 §

RIKTLINJER FÖR REPRESENTATION, ÄNDRING

KST § 42/11.3.2019:

Kommunstyrelsen antog genom beslut § 497/4.12.2006 "Riktlinjer för representation i Jomala kommun". Riktlinjerna ändrades senast genom kommunstyrelsens beslut § 95/11.5.2015.

De ändringar som nu föreslås i riktlinjerna för representation syftar bland annat till att förtydliga centrala begrepp. Tidigare har begreppen extern respektive intern representation använts. Nu föreslås i stället användningen av begreppen representation med externa mottagare respektive representation och övrig personalvård. Begreppet monetära medel ändras till ekonomisk ersättning och definieras i inledningen. I övrigt består de största ändringarna av att samtliga belopp med beaktande av konsumentprisändringar höjs med 10 euro.

Arbetskyddskommissionen har genom beslut § 5/15.2.2019 behandlat och omfattat förslaget till ändrade riktlinjer för representation i Jomala kommun. Kommissionen framförde att systemet skulle uppfattas som mer rättvist om maxgränsen om 100 euro slopades. Vidare önskades det att ett exempel på "specifikt motiverat verksamhetsrelaterat tillfälle" (punkt 3.1.) ska framgå. Beträffande punkt 4.3.5 kunde gåva ges både vid 50- och 60-årsdagen för att minska administrativ problematik.

Förslag till ändrade riktlinjer för representation i Jomala kommun (ändringar är gulmarkerade), enligt bilaga:

./. Bilaga A – KST § 42

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar ändra riktlinjerna för representation i Jomala kommun i enlighet med Bilaga A.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

43 §

UTBILDNINGSPLAN 2019

KST § 43/11.3.2019:

Genom lag om samarbete mellan kommunala arbetsgivare och arbetstagare (FFS 449/2007), lag om ersättning för utbildning (FFS 1140/2013) och lag om ekonomiskt understödd utveckling av yrkeskompetensen (FFS 1136/2013) har arbetsgivare rätt till utbildningsersättning genom att uppföra en personal- och utbildningsplan.

Personal- och utbildningsplanen ska årligen utarbetas och av planen ska enligt 4 a § lagen om samarbete mellan kommunala arbetsgivare och arbetstagare framgå åtminstone:

1. Antalet faktiska arbetsavtals- och tjänsteförhållanden för viss tid samt en bedömning av hur dessa kommer att utvecklas.
2. Principerna för användningen av olika anställningsformer.
3. Allmänna principer för att upprätthålla arbetsförmågan hos arbetstagare som hotas av arbetsoförmåga och äldre arbetstagare samt arbetsmarknadskompetensen för arbetstagare som hotas av arbetslöshet.
4. En bedömning av hela personalens yrkeskunnande samt av förändringarna i kraven på yrkeskunnande och orsakerna till dem samt en årlig plan som baserar sig på denna bedömning enligt personalgrupp eller någon annan ändamålsenlig gruppindelning.
5. Förfaranden för genomförande och uppföljning av de planer som avses i 1-4 punkten.

I personal- och utbildningsplanen ska dessutom ingå principer enligt vilka arbetsgivaren för sina arbetstagare anskaffar sysselsättningsfrämjande träning eller utbildning enligt 7 kap. 13 § i arbetsavtalslagen (FFS 55/2001) och 37 b § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare (FFS 304/2003) som är tillämplig på Åland genom blankettlagstiftning.

Utbildning som är berättigad till ersättning framgår av 4 § lag om ersättning för utbildning och ersättningens storlek framgår av 5 § samma lag.

Förvaltningen har tagit fram ett förslag till Personal- och utbildningsplan för Jomala kommun 2019 med en utbildningsplan för respektive förvaltning och personalgrupp. Den bilagda utbildningsplanen är inte bindande utan ska ses som ett dokument för planering av hur Jomala kommuns personal ska upprätthålla sin kompetens och sitt yrkeskunnande.

Arbetarskyddskommissionen omfattade vid sitt möte 26.2.2019 förslaget till personal- och utbildningsplan för Jomala kommun 2019.

Förslag till personal- och utbildningsplan för Jomala kommun 2019, enligt bilaga:

./.
Bilaga A – KST § 43

Personalchefen är kallad som sakkunnig.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar anta Personal- och utbildningsplan för Jomala kommun 2019 enligt Bilaga A.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

44 §

FRISKVÅRDSPROGRAM 2019

KST § 44/11.3.2019:

Målet för kommunens friskvårdsverksamhet är att få friskare medarbetare, skapa ökad trivsel och förbättra arbetsmiljön samt åstadkomma högre kvalitet i verksamheten. Arbetsgivaren har ett ansvar gentemot sina anställda att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet och att se till att arbetsmiljön är god såväl fysiskt som psykiskt samt att samverka med de anställda för att uppnå detta. Regelbunden motion förhindrar att bland annat ensidiga rörelser och stillasittande arbete leder till problem. En enda sjukskrivning kan i förlängningen kosta kommunen avsevärt mer än det totala anslaget för friskvård.

I kommunens budget för 2019 har i ramen för den allmänna förvaltningen inräknats ett belopp om 14 000 euro för personalrekreation för kommunens anställda.

Förslaget till friskvårdsprogram för 2019 följer samma upplägg som 2018 och behandlades vid arbetarskyddskommissionens möte 26.2.2019. Programmet har också uppdaterats med att inkludera subventionering av gym på Ålands idrottscenter.

På förslag från arbetarskyddskommissionen framför personalchefen till styrelsen att en ny skrivning i programmet önskas:

”För att kommunen ska utreda samarbete med en ny leverantör av friskvårdstjänster ska en förfrågan av minst fem anställda riktas till personalchefen”

På arbetarskyddskommissionens förslag ska då personalchefen delegeras rätten att teckna avtal med leverantören i fråga och uppdatera friskvårdsprogrammet.

Förslag till kommunens friskvårdsprogram, enligt bilaga:
Bilaga A – KST § 44

./.

Personalchefen är kallad som sakkunnig.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar anta Jomala kommuns friskvårdsprogram 2019 för de anställda i kommunen enligt Bilaga A. Vidare delegeras personalchefen rätten att vid behov teckna avtal samt uppdatera friskvårdsprogrammet med leverantörer då en förfrågan från minst fem anställda riktats till personalchefen.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

45 §

BIBLIOTEKS- OCH KULTURCHEF

KST § 45/11.3.2019:

Tjänsten som biblioteks- och kulturchef har varit lediganslagen att söka under tiden 11.1 – 31.1.2019. Till tjänsten inkom en ansökan inom utsatt tid. Ansökningstiden förlängdes därför mellan 1.2 – 15.2.2019. Inga ytterligare ansökningar inkom. Sammanställning av den sökandes kvalifikationer och annons, enligt bilaga:

./.

Bilaga A – KST § 45

Kommundirektören och kommunstyrelseledamot Annika Hambrudd har hållit intervju med den sökande. Vid intervjun framkom att Mervi Appel har föreskriven behörighet vad gäller högskoleexamen. Däremot saknar hon 20 veckors studier i biblioteks- och informationsvetenskap. Den sökande har dock arbetserfarenhet som är relevant för tjänsten och bedöms även passa in i arbetsgruppen.

Eftersom den sökande inte uppfyller samtliga behörighetskrav kan en tillsvidareanställning inte bli aktuell.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar utse Mervi Appel till tjänsten som biblioteks- och kulturchef på visstid till och med 31.12.2020. Tillträde sker 26.3.2019 eller enligt överenskommelse med kommundirektören. En prøvotid om sex (6) månader tillämpas. Lön samt övriga villkor fastställs enligt gällande kollektivavtal. Separat körersättning utgår mot redovisning.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

46 §

LANTBRUKSSEKRETERARE

KST § 46/11.3.2019:

./.

Tjänsten som lantbrukssekreterare har varit lediganslagen att söka under tiden 18.1 – 8.2.2019. Till tjänsten har elva ansökningar inkommit inom utsatt tid. Annonns och sammanställning av de sökande, enligt bilaga:

Bilaga A – KST § 46

Kvalifikationskraven har tillsammans med ansökningshandlingarna och genomförda intervjuer legat till grund för urvalet bland de sökande. Kommunsekreteraren och ekonomichefen har hållit intervju med en av de sökande. Kommunsekreteraren och personalchefen har hållit intervju med två av de sökande.

Vid intervjuerna av kandidaterna framkom att Kerstin Lundberg har föreskriven behörighet och arbetserfarenhet som är relevant för tjänsten. Hon har mångårig erfarenhet som rådgivare inom lantbruksfrågor och god kännedom om stödhanteringen. Kerstin Lundberg bedöms även passa in i arbetsgruppen. Ifall Kerstin Lundberg inte är tillgänglig föreslås i andra hand Jenny Sundqvist som även hon är behörig och har personliga egenskaper som bedöms lämpliga för tjänsten.

Samarbetskommunerna har 20.2.2019 getts möjlighet att inkomma med frågor eller synpunkter gällande kandidaterna. Inga synpunkter har inkommit.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar i första hand utse Kerstin Lundberg till tjänsten som lantbrukssekreterare. Tillträde sker enligt överenskommelse med kommunsekreteraren. En prøvotid om sex (6) månader tillämpas. Lön samt övriga villkor fastställs enligt gällande kollektivavtal. Separat körsättning utgår mot redovisning.

Kommunstyrelsen beslutar i andra hand utse Jenny Sundqvist till tjänsten som lantbrukssekreterare ifall Kerstin Lundberg inte är tillgänglig. I så fall tillämpas i övrigt villkoren ovan.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

47 §

TILLSÄTTANDE AV ARBETSGRUPP, SKOLFRÅGOR

KST § 47/11.3.2019:

Vid kommunstyrelsemötet 4.2.2019 deltog rektor Pia Axberg och skolkurator Alexandra Sundholm för information och diskussion om psykisk hälsa i skolan. Av diskussionen framgick att det finns önskemål om en arbetsgrupp som skulle kunna hantera frågor gällande skolektorn. Arbetsgruppen skulle fungera som ett bollplank vad gäller utvecklingsmöjligheter för skolan men också i specifika ärenden.

I enlighet med 63 § förvaltningsstadgan av 12.6.2018 kan kommunstyrelsen tillsätta arbetsgrupper bestående av representanter från olika förvaltningar. Arvodet utgår i enlighet med arvodesstadgan för Jomala kommun fastställd av kommunfullmäktige 31.1.2017.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar tillsätta en arbetsgrupp för skolfrågor.

BESLUT:

Kommunstyrelsen beslutar tillsätta en arbetsgrupp för skolfrågor till och med 31.12.2019 med följande medlemmar:

Pia Axberg, rektor, sekreterare för gruppen,

Annika Hambrudd, kommunstyrelseledamot med särskilt ansvar för skolfrågor, ordförande för gruppen,

Carina Aaltonen, kommunstyrelsens vice ordförande, ledamot,

Mika Nordberg, kommunfullmäktiges ordförande, ledamot.

Efter 31.12.2019 ska arbetsgruppen inkomma med en kortfattad redogörelse över gruppens arbete till kommunstyrelsen.

48 §

INRÄTTANDE AV BEFATTNING SOM AKTIVITETSKOORDINATOR

KST § /11.3.2019:

I kommunens budget 2019 finns anslag för inrättande av en ny befattning som 0,6 aktivitetskoordinator inom äldreomsorgen. I aktivitetskoordinatorns arbete ingår planering, utveckling och genomförande av aktiviteter för den äldre befolkningen i kommunen, både som stationerad i vid Rönngårdens servicehus och mobilt hemma hos de äldre som av olika anledningar inte vill eller kan delta i gruppaktiviteter. Avsikten med den nya befattningen är att både koordinera och komplettera dagens utbud av aktiviteter som främjar såväl det fysiska som det psykosociala välbefinnandet hos individen.

I enlighet med 67 § förvaltningsstadgan av 12.6.2018 beslutar kommunfullmäktige om inrättande av befattningar och tjänster som tillsätts tillsvidare. Kommunstyrelsen fastställer, enligt 74 § förvaltningsstadgan, i sin tur personalens löner. Arbetsbeskrivningen antas av anställande organ enligt 68 § förvaltningsstadgan.

Inrättandet av befattningen som aktivitetskoordinator går i linje med landskapets riktlinjer att minst 90 % av de personer som fyllt 75 år ska ha möjlighet att bo i eget hem. Målsättningen inom kommunens äldreomsorg är en god och säker äldreomsorg byggd på livskvalitet som förstärker möjligheterna att bo kvar i det egna hemmet. Genom hälsofrämjande insatser och rehabiliterande arbetssätt tas klientens egna styrkor till vara samtidigt som förutsättningarna för bevarandet av den kvarvarande funktionsförmågan förstärks.

./.
Utkast till arbetsbeskrivning för aktivitetskoordinator, enligt bilaga:
Bilaga A – KST § 48

Äldreomsorgsledaren har tillsammans med personalchefen upprättat en arbetsvärdering med fastställd uppgiftsrelaterad lön om 2 610,61 euro för 100 %.

./.
Utkast till arbetsvärdering för aktivitetskoordinator, enligt bilaga:
Bilaga B – KST § 48

Socialchefen förordar:

Kommunstyrelsen beslutar föreslå för kommunfullmäktige att en befattning i arbetsavtalsförhållande som 0,6 aktivitetskoordinator inrättas från och med 1.4.2019. Under förutsättning att kommunfullmäktige inrättar befattningen fastställer kommunstyrelsen arbetsvärderingen enligt Bilaga B och den uppgiftsrelaterade lönen till 2 610,61 euro för 100 %.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen beslutar föreslå för kommunfullmäktige att en befattning i arbetsavtalsförhållande som 0,6 aktivitetskoordinator inrättas från och med 1.4.2019. Under förutsättning att kommunfullmäktige inrättar befattningen fastställer kommunstyrelsen arbetsvärderingen enligt Bilaga B och den uppgiftsrelaterade lönen till 2 610,61 euro för 100 %.

BESLUT:

Kommundirektörens förslag godkänns.

49 §

SAMMANTRÄDETS AVSLUTANDE

Sammanträdet avslutas kl. 20.15.

Besvärsanvisning; enligt bilaga:
Bilaga 1.

./.

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE OCH BESVÄRSANVISNING

FÖRBUD ATT SÖKA ÄNDRING

Vad förbudet grundar sig på

Eftersom nedan nämnda beslut endast gäller beredning eller verkställighet kan enligt 112 § kommunallagen (ÅFS 1997:73) rättelseyrkande inte framställas eller kommunalbesvär anföras över beslutet.

Paragrafer i protokollet: **33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 48.**

Besvär kan inte anföras över nedan nämnda beslut, eftersom ett skriftligt rättelseyrkande enligt 110 § kommunallagen kan framställas över beslutet.

Paragrafer i protokollet: **32, 42, 43, 44, 45, 46, 47.**

Enligt 15 § förvaltningsprocesslagen (FFS 586/1996)/annan lagstiftning kan besvär inte anföras över nedan nämnda beslut.

Paragrafer i protokollet och grunderna för besvärsförbud: -

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE

Myndighet till vilken rättelseyrkande kan framställas samt tid för yrkande av rättelse

Skriftligt rättelseyrkande får framställas av den som ett beslut avser eller den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt av kommunmedlemmarna.

Myndighet hos vilken rättelse yrkas är:

Kommunstyrelsen i Jomala
PB 2
AX-22 151 JOMALA

Paragrafer i protokollet: **32, 42, 43, 44, 45, 46, 47.**

Yrkandet ska framställas inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet när protokollet har lagts fram offentligt. I vardera fallet räknas inte framlägnings- eller delgivningsdagen med i besvärstiden.

Rättelseyrkandets innehåll

Av rättelseyrkandet ska framgå yrkandet och vad det grundar sig på. Yrkandet ska undertecknas av den som framställer det.

KOMMUNALBESVÄR

Besvärsmyndighet och besvärstid

I nedan nämnda beslut kan ändring sökas skriftligt genom besvär. Ändring i ett beslut med anledning av rättelseyrkanden kan sökas genom kommunalbesvär endast av den som framställt rättelseyrkandet. Om beslutet har ändrats med anledning av rättelseyrkandet, kan ändring i beslutet sökas genom kommunalbesvär också av den som är part eller av en kommunmedlem. Ett beslut får överklagas genom kommunalbesvär på den grunden att

- 1) beslutet tillkommit i felaktig ordning,
- 2) den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller
- 3) beslutet annars strider mot lag.

Besvärsmyndighet är:
Ålands förvaltningsdomstol
PB 31, Torggatan 16
AX-22 101 MARIEHAMN
E-post: aland.fd@om.fi

Paragrafer i protokollet:

Besvärstid 30 dagar från dagen för delfåendet av beslutet. En part anses fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet när protokollet har lagts fram offentligt.

Besvärstiden för beslut enligt plan- och bygglag (ÅFS 2008:102) för landskapet Åland är 30 dagar och räknas från den dag då beslut anslagits på den kommunala anslagstavlan. Beslutet är anslaget

Avgift

Enligt justitieministeriets förordning (FFS 1383/2018) om justering av de avgifter som nämns i 2 § i lagen om domstolsavgifter (FFS 1455/2015), som trädde i kraft 1.1.2019, är rättegångsavgiften i förvaltningsdomstolen 260 euro. Rättegångsavgift tas ut också då förvaltningsdomstolen avvisar besvär utan prövning samt då besvär återtas. Avgift tas inte ut om ändringssökanden har framgång i ärendet.

FÖRVALTNINGSBESVÄR

Besvärsmyndighet och besvärstid

Besvärsmyndighet är:
Ålands förvaltningsdomstol
PB 31, Torggatan 16
AX-22 101 MARIEHAMN
E-post: aland.fd@om.fi

Paragrafer i protokollet: -

Besvärstid 30 dagar från delfäendet av beslutet. En part anses fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas.

Besvärsskrift

I besvärsskiftan ska uppges

- ändringssökandens namn, yrke, boningsort och postadress
- vilket beslut som överklagas
- vilka ändringar som yrkas i beslutet
- motiveringarna till att beslutet bör ändras

Besvärsskriften ska undertecknas av ändringssökanden själv eller av den som författat skriften. Om endast den som författat besvärsskiftan undertecknar den, ska också hans yrke, boningsort och postadress anges.

Till besvärsskriften ska fogas det beslut som överklagas, i original eller som officiellt bestyrkt kopia.

Inlämnande av handlingarna

Besvärshandlingarna ska inlämnas till besvärsmyndigheten före besvärstidens utgång. Besvärshandlingarna kan även sändas med post eller genom bud, men i så fall på avsändarens eget ansvar. Handlingarna ska lämnas till posten i så god tid att de kommer fram innan besvärstiden går ut.

Avgift

Enligt justitieministeriets förordning (FFS 1383/2018) om justering av de avgifter som nämns i 2 § i lagen om domstolsavgifter (FFS 1455/2015), som trädde i kraft 1.1.2019, är rättegångsavgiften i förvaltningsdomstolen 260 euro. Rättegångsavgift tas ut också då förvaltningsdomstolen avvisar besvär utan prövning samt då besvär återtas. Avgift tas inte ut om ändringssökanden har framgång i ärendet.

BESVÄR TILL MARKNADSDOMSTOLEN

Besvärsmyndighet och besvärstid

Besvärsmyndighet är:

Marknadsdomstolen
Banbyggarvägen 5
FI-00 520 Helsingfors
tel 029 56 43300
fax 029 56 43314
E-post: markkinaoikeus@oikeus.fi

Paragrafer i protokollet: -

Besvärstid 14 dagar från delfäendet av beslutet. En part anses fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas.

Den som anför besvären ska innan de lämnas in till marknadsdomstolen skriftligt underrätta Jomala kommun om sin avsikt att göra ärendet anhängigt i marknadsdomstolen.

Besvärsskrift

En kopia av beslutet som besvären gäller ska bifogas då besvären inlämnas till marknadsdomstolen. Den som anför besvär ska framställa sina yrkanden i ärendet. Bestämmelser om påföljder som marknadsdomstolen kan bestämma på grund av ett oriktigt upphandlingsförfarande finns i 154 § lagen om offentlig upphandling och koncession (FFS 1397/2016).

Den som anför besvär ska motivera yrkandena, d.v.s. förklara på vilket sätt upphandlingsförfarandet enligt dennes uppfattning strider mot rättsreglerna för offentliga upphandlingar. Om den som anför besvär yrkar på gottgörelseavgift ska denne ange det yrkade beloppet.

Inlämnande av handlingarna

Besvärshandlingarna ska inlämnas till besvärsmyndigheten före besvärstidens utgång. Besvärshandlingarna kan även sändas per e-post, post eller genom bud. Detta sker i så fall på avsändarens eget ansvar. Handlingarna ska lämnas till posten i så god tid att de kommer fram innan besvärstiden går ut.

Avgift

Enligt justitieministeriets förordning (FFS 1383/2018) om justering av de avgifter som nämns i 2 § i lagen om domstolsavgifter (FFS 1455/2015), som trädde i kraft 1.1.2019, är rättegångsavgiften för en enskild i marknadsdomstolen 510 euro och för en juridisk person antingen 2 050 euro, 4 100 euro eller 6 140 euro beroende på upphandlingens värde.

JOMALA KOMMUN
SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sida 45

Kommunstyrelsen

11.3.2019

kl. 16:00

Protokolljustering: _____